

Riktlinjer för latrinkompostering i Borgholms kommun

**Miljö- och byggnadsnämndens
kompletterande råd och anvisningar till
Borgholms kommuns föreskrifter för
avfallshantering**

Antagen av miljö- och byggnadsnämnden 2010-02-24 § 67

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Om torrtoaletter.....	3
3	Kompostbehållare	3
4	Komposteringsprocessen.....	4
5	Spridning av jordförbättringsmedlet.....	4
6	Ansökan om dispens och anmälan.....	4

1 Inledning

Det är inte svårt att kompostera latrin, men det kräver en viss arbetsinsats samt ett visst mått av intresse och kunskap. En bra fungerande latrinkompost sluter kretsloppen och ger ett näringsrikt jordförbättringsmedel. Oförsiktig latrinhantering kan dock orsaka olägenheter såsom dålig lukt och i värsta fall även sprida smitta. Därför är det viktigt att all latrinkompostering sker på ett bra sätt. Den färdiga kompostprodukten måste också användas på ett ansvarsfullt sätt. Det är oftast inte lämpligt att kompostera latrin i områden där tomterna är små och husen ligger tätt.

2 Om torrtoaletter

Det finns många olika slags torrtoaletter, från gammaldags utedass till moderna toalettstolar med olika inbyggda finesser. Ett gammaldags utedass kräver mer skötsel och fingertoppskänsla för att inte lukta. Oftast beror eventuell dålig lukt på att latrinen blivit för blöt. För att minska risken för att latrinen ska bli för blöt finns det toaletter med urinseparering, fläkt och/eller värmeslingor. Om luktproblem ändå uppstår beror det ofta på att fler använt toaletten än vad den är dimensionerad för. Kemikalier ska inte tillsättas i toaletten, eftersom de kan förstöra komposteringsprocessen.

Den mesta näringen finns i urinen. Därför bör eventuell separerad urin användas som gödselmedel och inte anslutas till avloppsanläggning. I stället blandas urinen med vatten och sprids exempelvis på gräsmatta. Om urin av någon anledning måste avledas till avloppsanläggning behöver infiltrationsbädden vara lika stor som om vattentoalett varit ansluten. Separerad urin får inte avledas till stenkista eller liknande.

Förbränningstoaletter kräver dispens för eget omhändertagande av latrin. Askan kan eventuellt förpackas och läggas i soptunnan. Vid förbränning av latrin försvinner viktiga mullämnen och ett naturligt kretslopp kan inte längre uppnås. En viss mängd aska kan dock användas som gödningsmedel i rabatter.

3 Kompostbehållare

Latrin och fekalier innehåller bland annat smittämnen och bakterier. Detta material bör därför inte hanteras hur som helst och heller inte användas i odling innan det har komposterats.

Lagringstiden för latrin är olika beroende på vad mullen från latrinen ska användas till. Det rekommenderas att latrin ska komposteras minst två år från sista påfyllningstillfället till första gödslingen, om det ska spridas på grönsaker som konsumeras råa och har kontakt med jorden som exempelvis morötter. Vid spridning på övrigt som bärbuskar, potatis och majs rekommenderas minst ett års lagring mellan sista påfyllningstillfället och första spridningen. Vid gödning av blomsterodling, eller annat som inte ska konsumeras, kan lagringstiden för latrin vara kortare.

På grund av smittorisken är det mycket viktigt att latrin komposteras i minst sex månader innan behållaren töms. Latrinkompostering bör därför ske i två olika fack eller behållare. Om komposten består av två olika fack ska skiljeväggen vara helt tät. För att inte förorena grundvattnet måste behållarna ha tät botten. De ska också ha lock som skyddar mot regn och snö. Behållarna ska vara konstruerade så att de utestänger skadedjur, samtidigt som tillräckligt med luft kan komma in.

Det finns färdiga trä- eller plastbehållare för latrinkompostering att köpa. Man kan också använda cementringar med gjuten botten eller själv bygga trälådor med plastbotten. Behållarna ska placeras ovan mark och på en lämplig plats så att olägenhet inte uppstår vid bostadshus eller uteplats. Tänk på att det behövs svängrum vid påfyllning och tömning av behållarna. Det är också bra att ha strömaterial som förvarats torrt nära till hands. Placera komposten i skugga.

Behållarna placeras på den egna fastigheten, minst fem meter från tomtgränsen. Grannes medgivande krävs om behållaren placeras närmare än fem meter. Har du en urinseparerande toalett kan både det fasta avfallet och urinen läggas i komposten. Använd strömaterial så att komposten inte blir för blöt. Om urinen läggs i komposten ska den inte spädas ut med vatten.

4 Komposteringsprocessen

Fuktigt toalettavfall måste varvas med material som suger upp vätska, till exempel torvströ. Följ instruktionerna från tillverkaren, eller lägg ett minst en decimeter tjockt lager i botten på toalettbehållaren. För att få en lagom blandning är det en fördel att inte tillföra för mycket latrin i taget. Blanda gärna med trädgårdsavfall. Det ger mer luft i komposten. Under tiden den ena behållaren eller facket fylls, får innehållet i den andra stå och "mogna" i minst ett halvår.

5 Spridning av jordförbättringsmedlet

När komposteringen fungerar tillfredsställande är slutprodukten jordliknande och utan obehaglig lukt. Tänk på att den är ett näringsrikt jordförbättringsmedel som bör blandas upp med annat material vid nyplantering. Spridning ska ske under växtsäsong och givan får inte vara större än växternas behov. Det komposterade materialet ska användas på den egna fastigheten och får inte transporteras därifrån. Latrinkompost bör i första hand användas som gödselmedel för prydnadsväxter och helst inte användas till grönsaker som äts råa.

Spridning av urin ska inte ske med sprinklers eller vattenspridare eftersom det då kan uppkomma aerosoler (små, små luftburna vattendroppar). Det går däremot bra att använda vattenkanna eller liknande.

6 Ansökan om dispens och anmälan

Hushållen är skyldiga att lämna sitt avfall till kommunen och latrin räknas som hushållsavfall. För att kunna börja kompostera latrin krävs därför att hushållet fått dispens från tvånget att lämna avfallet till kommunen. Ansökan om dispens skickas till miljö- och byggnadsnämnden. Samtidigt anmäler hushållet vilken typ av kompostbehållare som tänkts användas, hur komposten ska skötas och hur komposteringsprodukten ska användas de närmaste tio åren.

För ansökan och anmälan används en och samma blankett. Miljö- och byggnadsnämnden ska pröva ärendet inom sex veckor från det datum då kompletta handlingar inkommit. För handläggning av ärendet tar miljö- och byggnadsnämnden ut en handläggningsavgift. Taxan är fastställd av kommunfullmäktige.

Miljö- och byggnadsnämndens beslut gäller normalt sett i tio år, sedan måste ny ansökan och anmälan göras. Beslutet är personligt och kan inte övertas av något annat hushåll om fastigheten skulle säljas eller liknande.